

GERMANICVS DAM

Annī mundi.	Annī Pont.	Annī Imperat.	Annī saintis.
	Heluenij Burgundiz ducatum Cæsaris nomine debellates, pacem accepta à Gallo pecunia, initio reliquis Germanis faciunt.		
	Principes Bauaræ propter Testamentum patris demortui non leuiser dissident.		
	Gallus ad Nouaram Lombardæ oppidum, prægnata aduersus Heluetios & Celarem iuicumbit, inde adeo Maximilianus Sforzia dux Mediolani restituitor.		
	Zelimus undecimus Imperator Turcarum, à fratre Ahmato in Bithynia bello petitus, ipsum ex iuto omni auxilio in Persiam fugere coegerit.		
	Sophi Perfuram rex, Scythiam intra limam insigrellus, fortissime omnia illic cepisse fertur.		
	Mense Septembri dux Moscabitarum urceus pat arcem Smolenzko, quæ est sub Polonorum dominio in Lituania.		
D	Emanuel rex Portugallæ Auream Chersonesum, quæ Malacha ab incolis dicitur, Saracenis erupit, unde cum Emporio totius eius regionis ualidissimo.		
9713 2	In Suevia & Vngaria seditiones grauissimæ excitantur à plebe. Nam in Vngaria Cruciferi contra nobiles & sacerdotes, qui tamen solertia regis pacati sunt brevi. In Suevia der arm Kuntz, Vuistenbergenfem ducem exagitatur.	21	1514
	Ludouicus XI Francia rex sub initia huius anni diem extremitate clausit, cui FRANCISCVS Vallesiis in regno succelsit.		
	Sigismundus Sarmatia, quæ & Polonia dicitur, rex egregiam naçus esti uictoria aduersus Moscabitas, inter Soslam & Boristhem fluios, occisis plus minus octingentis milibus hostium, captis equitibus quatuor milibus: Ex quibus quod religionem Græcā profiterentur, aliquot Romanum Pontifici mittuntur, Verum ab imperatore intercepiti, per regem Danie saluo conductu in patriam suam redacti sunt.		
	Dux Saxonum Georgius, ciuitatem Thammensem in Fryslia hostiliter capta ac diripiit.		
	Sophi Perfa, Turearum Imp. Zelimo maximas copias in Armeniis maiore trucidat.		
	Pfefferkorn ludæus, ob audacissima in Euchar		

CHRONICON.

Annis	Annis		Annis
mundi.	Pont.		Imperat.
		Itiam facinora, Hallis Saxonum uiuus crema- tur, forticibus disceptus.	
6714	3	Franciscus Sickingerus, nobilis Germanus, Vuoramatiam impugnat.	22
		Tantis incrementis per totam Europam lacus & flumina intumuerunt, ut Germania ad instar insulæ, inter Rhenum & Danubium nature uisa sit. Maximilianus Sforia, procurante Cardinale Se- dunensi, Helvetios cu[m] ingenti infibrum ac Hi- spanorum manu, Briansonē Alpinorum oppi- dum, inuadere iubet: Qua re Galliarum rex exci- tatus, innumeris copijs Alpes superat, inc[re]p[ro]hosti- um agrum descendit, ubi paulo post in uigilia exaltationis S. Crucis, cum Helvetijs pralium anceps commisit, nam multos generosos rex e- suis eo vesperi deliderauit: Die uero sequenti for- tuna commutata est. Inde Mediolanum à Gal- lis iterum unā cum Duce capitur.	1515
B		Conuehtum maximum ac splendidissimum Cæ- sar Maximilianus Viennae Austria cum regibus Vngariae, Poloniae, & Bohemia agitat, feedus perpetuum mediante affinitate cu[m] eiudem iniuit. Gallus salutato Pont. Bononiae, & uictoria ela- tus, redditum parat in patriam, relatio Mediolan- ensisibus, infibribusq[ue] duce Burbonio: Quem Cæsar conflato nouo exercitu per Veronensem agrum adoritur, cognita tamen Mediolanensi- um defectione, Burbonius ad oblidionem uelq[ue] Germanos accedere passus est. Verū interea Cæ- sar de morte regis Pannorum certior factus, ob- lidionem soluens, domum cum suis abiit. Circa initia Decembris. Sabina uxor ducta Vitr- embergensis, à familia Bauatorum, clam mari- to suo per Dieterum Spar Vracho abducta est: Quod factum debitis fomes multorum malorum extitit.	
6715	4	Nouum feedus rex Francicus Galliae, cum Ca- rolo Austri rege Hispanie, donatis mutuo au- reis torquibus, per legatos in i[n]t[er] Parisijs, in quo multa utrig[ue] de Nauarra Neapolitanoque regnis tractata sunt. Ladislao VII Vngariae & Bohemia rege defun- cto, Ludouicus II filius ambobus in regnis patri successit.	23
		D d ; Gangolphus	1516

GERMANI CIVIS DAM

	Annī mundi.	Annī Pont.	Annī Imperat.	Annī salutis
Gangolpus à Geroltzeck expéditionem mo- uit in Lotharingiam, qua uulgo Germanus ui- cinis der speck krieg cognominata est.				
Ditissimæ argentifodina , iuxta ueterē quendā puteum, non procul à thermis Caroli III Cæsa- ris, in montibus Bohemiae forte fortuita inue- niuntur, quæ res uicinos ad colèdum eum locū, auspicio emolumentoq; non uulgari Slicorum adeo commouit, ut paucis in annis ciuitatē illic & mentionem nō Praga minorem extruxerint. Ea hodie uallis ioachimica dicitur opumq; inex- haulta scaturigo existit.				
Defyderius Erasmus Roterodamus Battauus, Nouum testamentum Græcæ & Latinæ Pontifi- cis permittu emendat, ac tanta faciūda, eruditio- ne & diligentia politiores restaurat literas, ut nō immetito Phœnix aut Sol Germanicus dictus sit multis.				
6716 5 Zelimus l'urca, capta Nyli Alexandria. Aegy- ptum omne igne ferrocq; depopulat. Denegrad- ortus Cayrum, urbem eam faciliter non tamē ci- tra sanguinem, unde cum Sulzano capit.	24	1517		
D Quo facto Babyloniam uictor pergens, Syiam u niueriam suæ quoq; ditione adjicit cum Damasco. Dux Vibini Leonis Pont. nepos celebratis nui- ptijs cum filia comitis Bourbonensis, Gallorum regi primogenitum filium (quem Delphimum uocant) à lacis fontibus Ambalis leuauit, ac Franciscum nomine patris appellari iuisit.				
Steno Sture interrex Suecorum, arma mouer in Archiepiscopum Vpsalensem, eo quod patri- am regi Danorum prodidurus erat: Qua re Chri- sternu II comperta magno exercitu Stockhol- miæ oblidet. Verū post duos menses inglorius domū remeare cogitur. Hollandia miris modis diripiuit ac uastatur.				
D. Martinus Lutherus, patria Mansfeldensis Sa- xo, professione Augustineli monach. primum omnium fese Pont. Romanae opponere audet, paucula quædā contra indulgentias Papæ initio differens, mox alijs subinde disputationib. ecclæ sæ statum acris carpens, eiusmodi telâ Germana- nia orfus est, ut ne lustris quide trib. sub regmen integre absoluerit, intertexentib. sedulo Eccio				
			Emsero	

CHRONICON AMARO

	Annī mundi.	Annī Pont.	Annī Imperat.	Annī salutis
Emsero, Prierate, Latomo, Clichtoueo, Rossen, Si, Satzgeiro, Lögolio, Coclæo & alijs uitis quæ plurima.				
6717 6 Carolus Austria Archidux, in regnis Hispania- rum ac Siciliæ inthronizatur primum septima die mensis Februarij.	25			1518
Sub mentem Iulij Cæsar Maximilianus frequē tissima Procerum Germanie presencia Augult. Rheus comitia celebrat: In quibus & de nepotis fui successione in Imperio, & de caulis ducis Vuitenbergiis plurima sunt agitata, Quin & Lutheri negotium corā Caetano Cardinali Ro- mano non omnino fructu uentilatum est. Parisijs tractantur sponsalia inter Anglorū re- gis unigenitam filiam, & Delphinum Galliæ.				
6718 7 Maximilianus Imp. P.F. August. apud Vuels æ- tatis sua quinquagēlimo anno, ac nono mense lanuarij, die duodecima uita defunctus est. Sub mentem Aprilē Vdalfeus dux Vuiten- bergensis municipiū imperiale Reutlingam, bello adoritur, obliquet ac capi: Cōfœderati ue- rō Sueuæ hominem non modo hac urbe con- festim efficiunt, sed & tota sui ditione bis eo an- no pellunt: nam Heluetico milite tretrus aliquan- to post primā exactiōem ad patriam suam ite- rum aspirabat.	26			1519
CAROLVS V, &c. Archidux Austriae, dux Burgundie, &c. Romanorū Cæ- die uiceclimo octavo mensis Iulij Francofurte non admodum paribus electorum principiū uo- tis, Imperator Cæsar eligitur, quod illi in Hispania Fridericus Comes Palatinus Rheni & dux Bauariae mox nunciatum ablegatus est. In Picardia regis Gallie atq; Anglie conciliabu- lum cum suis etiam contigibus plani triumpha- tum more agitant.				
6719 8 Subito quodam & plane Lymphatico spiritu o- mnes Bauariorum uicini correpti, undiciformo sam Mariam Ratispona miraculæ clarentem, n- uilese properant, ea in destrictæ Iudeorū Dyna- gogæ locum collocata erat.				1520
Trabs ignita & iris, apud Viennam Pannonia,				

Pd 4 supra

GERMANI CIVIS DAM

Anni mundi.	Anni Ponti.		Anni imperat.	Anni salutis.
		supra turrim S. Stephani una cum aliquo mi- ri coloris crucibus in Sole & Luna, portentum mirificum hominibus praestitit.		
		Nousus Turcarum Imperator Solymannus, Moçilam superiorem populabundus ingredi- tur, & in limitibus Vngariae miseram hominū stragem edit: Credimus est Venetos, ut se suaq; tutarent facilius, ista subornasse.		
		Carolus Imp. Germanorum electus nuper, sol- uens ex Hispania, regē Angliae primo inuisit, ac postmodum Aquilsgani duodecim die mē- sis Octob. ab archiepiscopo Colonensi, rex & Caesar Romanorū maximo totius Imperii ad- plausu coronatur. Post almarum unsueritatis Parisienlis, Louaniensis, Coloniensisq; dam- nationes, etiam Leo x Pont. Max. cum S. R. E. Cardinalibus, ac Regularium ordinis prie- ribus feuminiis Generaliib; pluribusq; alijs sacra Theologiaz, necnō utriusq; iuriis professo- ribus ac magistris, decimo septimo Kalendas lu- lii tandem Roma ad. S. Petru, Lutheri notori- um pertinacem & Huisiticum hæreticū decer- nit, execratur ac cum omnibus illi adhærentibus penitus reprobat.		
D		Christianus II Danie rex, occiso Stenone prin- cipe, ad interiora Suecia ex sententia penetrat, ubi dolo & traude, in fide accepta ciuitate Hol- mia, crudelissimum in proceres eius regni po- pulumq; Holmensem latrociniū perpetravit.		
6720. 9		Carol. v Caesar, comitia Vuornatia celebrat. in quibus Lutheri causam audit, ac a Leonis Pont. legato Augustus confirmatur.	2	1521
		Ferdinandus infans Hispaniaz, archidux Au- stria, & Caroli Imperatoris frater, mense Maio cum Anna regina Vngariae nuptias Lyncea celebrat.		
		Simile festum Ludouicus rex Vngariae & Bo- hemiaz, cum Maria Caroli imp. & Ferdinandis principis forore, Budæ agitat.		
		Turca supatis Danubio & Sauo rapidissimis fluminibus Vngariae fines crudeliter cœculat, & Albam Graecam, munitissimam Christiano- rum portam, præfeci perfidia capiunt.		

Cafariand

THE CHRONICON.

Annī mundi.	Annī Pont.	M A C H R O N I C O N .	Annī Imperat.	Annī satutis
		Cæsariani milites, opera Leonis x., Mediolanum tum sum arcem, tum ciuitatem, pullis Gallis, recipiunt.		
		Christiernus i. d. Daniæ & Noruegicæ rex, tumul tuantibus Suecijs, auxiliantibusq; Lubeccensi um confederatis, ex patria cum coniuge pro pellitur in exilium.		
		Leo x. Papa, Romæ attonito morbo subito corruit mente Decembri.		
6721	1	ADRIANVS, VI patria Deithulienfis Germanus, mēle Januario Pontifex Romanus, absens, in gratiam Imperatoris, creatur, sedis anno uno, & mensibus aliquot.		1522
		Ioannes eius nominis II, rex fit Lulitanæ de functo Manuele.		
		Post discellum Caroli Cesaris in Hispaniam, Ferdinandus princeps, muratis & regentibus & auxiliis antiquioribus, nobiles aliquotac ciues Vennenæ securi apud Nouam ciuitatem Austriae percussit.		
		Ioannes Reuchlinus Phortzenfis, vir Hebreæ, Græcæ & Latine doctissimus, legum consul, sultissimus, ac triumvir Suevus, qui primus inter Germanos Comœdiam scripsit, primusq; Latinus Hebreas literas simul & artem Cabalisticam reddit, post triumphatos Domini caitros sexagenario maior, in thermis Vuirtenbergenlibus mense Iulio moritur,		
		Conuentus principum regni Germanici apud Norimbergam congregatur, ubi noui Pontificis legatus in causa Lutheri plurima egit, ac Vngari nequicquam auxilium aduersus Turcam implorare potuerunt.		
		Turcarum Imp. Solymanus, post longam terram marij obsidionem, Rhodum hactenus inex pugnabilem insulam, & munitissimam Ioannitarum ciuitatem, incredibili Christianorum dano uincit & occupat.		
6722	2	Georgius Fonsperg, duxor Cæsariani exercitus, Heluetios iuxta Bygoggium in agro Mediolanensis, unâ cum Gallis superata.	4	1523
		Cofederati Sueorum, exercitum ualidissimum aduersus centauros in Franconiam duxerunt,		

GERMANICUS DAB

C	Anni mundi.	Anni Pont.	Annis Imperat.	Annis salutis.
		ubi latrunculorum uocabulum plus minus usi- ginti tres arces oppugnantur diruunt & incendunt. Franciscus Sicckingerus Episcopū Treuirensis strenuus armis incellens, paulo post a Phi- lippo comite provinciali Hassia, & Ludouico Palatino comite Rhēni, episcopo eidem ope- rulantibus, in arce sua Nanstal oblidetur, ac etū Bombardæ corruiens, finem uitæ & bello- rum suorum facit. Diliputatione publica D. Ioan. Fabri & Zuin- glius, de sacrificio Missæ, Sæctorum inuocatio- ne, Sacerdotumq; coiugis, Tiguri cōstituitur. Inundationes autumnales, ac tempestates hor- ridæ in Bética Hispania, regnoq; Neapolita- no, urbes aliquot ac castella integræ submersere. Hadriano vi Pont. (quem Itali quidam in admi- nistranda repuplica uel hebetis ingenii, uel de- pravati iudicij suis scribunt) uita defuncto: Sub medium mēlis Nouemb. CLEMENS VII. Medicus Florētinus, a senatu Cardinalito Pa- pa Romanus eligitur, ac sedit decem annis & undecim fere mensibus.		
D	6723.	1	Viginti coniunctiones errantū syderum, tum media, tum magna astronomis uocata, maio- re ex parte in signo aquæ sub mensem februa- rium acciderunt. Quibus Astrologi quidam per- moti, Diluuium præfigre auli tunt orbis: Quum potius inaudita illam & mox subfrequentem mē- diæ mutationem proculdubio signis facuerint. Villacum Carinthiæ ciuitas adacisis signis uora- gine, tota absuntur, quod & Carniolensem metropoli Labaco, ultra dimidiā sui partem accidisse fertur. Vlrichus Huttenus, eques Germaniæ doctissi- mus, & Poëta elegantissimus, post expostula- tionem cum Erafimo, rediens e thermis Pfeffer- sianis, apud Heluetios ex morbo Gallico obiit. Nicolaus Storckius fanaticam illam Anabapti- starum doctrinam, primus omnium, in Germa- nia serere ceperit. Nicol. Leonicenus Vicentinus, rex naturæ ab ditissimaru[m] experientissimus, Grece & Latinæ	1524

doctissimum

CHRONICON.

A	Anni mundi.	Anni Pont.		Anni Imperat.	Anni salutis
			doctissimus philosophus & medicus ætatis lux- nonagelimo sexto anno, cū iam æternis monu- mentis in arcem immortalitatis libi gradum fe- ciles Ferrarie homo esse desit.		
			Albis Saxonæ fluvius, immensæ aductus, ripas & alveum suum multis in locis ad aliquot sta- dia excelsit, aruaq[ue] diripuit.		
			Gallorum rex Franciscus sub initia autumni Mediolanum capit. Post cuius discellum in pa- triam, dux Burbonius, cōscripto milite, maxime Germanico, Provinciam subito ingressus, Mals- liam obſidione tentauit.		
6724	z		Rex Gallie exercitus numerissimum in Lom- bardia ducēs à Germanici Cesaris milite, Febru- arij uicelimo quarto die apud Papiam, memo- rabilis pugna superatus & captus est. Perempti sunt ex parte regis ei prælio prater gregariorum innumeram multitudinem, Admi- ralius & Magister equitum Franciæ, dux Lo- thatingiæ, comes de Nassau, comes ab Orten- berg, comes Tenderensis, & alii quam plurimi Barones nobilissimi. Capti uero sunt, rex ipse Franciscus, rex Nauarra frater regis Scotorum, comes de Lupen, princeps Thelaumia, Frideri- cus de Bellula, dominus Sanpoli, una cum tota aula regis, & aliquot milibus Helvetiorum. Ductores copiarum Imp. Caroli erant, Georgi- us Fronspergus, Marcus Plitaq[ue] ab Emps, Ca- rolus dux Burboni, Marchio de Piscera & Ni- colaus comes de Salmis.	6	1525
B			Gallus captiuus primo Cremonam, inde in Hi- spaniam ad Cesarem ductus, ubi post longam custodiam datis obſidibus, tandem clementia Carolij patrio restitutus est regno. Interea Cæſariani, totam Infubriam ac ducatum Mediolanensem pacatè posſident.		
			Illustrissimus sapientissimusq[ue] Saxonum dux, princeps elector, D. Fridericus, qui rex Roma- norum post Cæsar[us] Maximiliani obtutum di- ctus, malis Carolo Austrico Imperij hono- rem defere, quam uel se, uel ditionem suam am- bitiosius onerare: Fato naturali per hos dies de- functus est.		

Thoma

GERMĀNI CIVIVS D A M

C	Anni mundi.	Anni Pont.	Anni Imperat.	Anni Salutis.	
		Thomas Munzerus uulcus apud Turingos persuadet gladium Gedeonis Deo sibi ad oc- cidendum omnes impios traditum esse: Simili- ter & apud Sueuos Christophorus Schapple- rus aliquot articulos de Christiana libertate, de non dandis decimis redditibusq; &c pro- mulgauit: quibus crabronibus sex seditionis- rum hominum & rustica turba paucim, usq; adeo per totam Germaniam contra monachorum nobilitatē exactiones excitata, saepe armis, latrociniari, deniq; & magistratus suos ince- mentissime debellare coepit, ut non modò in tyrannidē superiorū iuxta institutum animad- uertere, uerū etiam fasq; pītū, quo iure, qua inuitia, è medio tollere existimata sit: Eam fu- riam tamen prudenter principū, & in primis cōfederatorū Sueviæ exercitus, opinione ci- tius coērcit, nam quatuor ad summū mensi- bus, plusquam centena milia tumultuantur ru- sticorum apud utramq; Sueviā, Franconiam, Byntzgoviam, Elsatiam & Thuringiam, E. vangelio abutentium, occisa feruntur. Andreas Grītti, post Antoniū Grimaniū, se- ptuagēlinus nonus dux Venetijs creatus est.			
D	6725.	3	Carol. v. Imp. inuictus, nuptias quā splēdidis- simas decimo dñe Ianuarij, cū Isabella Portu- gallie regis inclita sorore. Hispanie celebrat. Bruchi. Locustæ & Moluri omnia terræ naſcē- tia, olera, fructus ac frumenta bis hoc anno in tota Apulia depascuntur.	7	1526
		Turca ingenti exercitu Vngaria uastat̄. ne- mīne repugnante Petrouardiniū dirissima ob- sidione premunt ac capiunt, deinde prope Da- nubium hostiliter ascendentēs, castra in agro quinq; ecclesiēs figurū: quo loco rex Ludoui- cū illis parua & maxime Germanorū manu stipatus (nam Vuayuoda apud Septē caffen- ses potissimas Vngarorū copias detinebat) occurtere uolens, iuxta Mohatz uilla menē Augusto fortiter pro patria cum suis occubit. Solymanus uictoria tam cruenta ferocior fa- ctus, igne ferocē, utranc; fluminis ripam lon- gē lateq; Strigoniū usq; depopulatur, & deci-			

moquinto

CHRONICON.

Anni mundi.	Anni Pont.	mo quinto Septembris die Budam funditus di- reptam incendit, ac præda onustus, iterum nem- ni prohibente aut infœiente, Constantinopo- lim cum tripudio abiit.	Anni Imperat.	Anni Salutis
		Philipus illustris Hassia prouincialis Comes, studium Marpurgense de novo liberalissimis stipendijs erigit.		
		Clemens viii Pont. dux Mediolanensis, rex An- glie & Veneti, rogante Parlamento Galliarum senatu, fœdus cum omnibus Hettruris Lombar- diæ & ciuitatibus contra Imp. Carolum inuenit, si uel hoc pacto Hispanos Germanosq; ex Italia commodius encere posint.		
		Pont. Max. coniurato antelignanus, sub men- sen Septembrem non partium aduersus Caro- lum v. confribit exercitum, cuius negotijs gra- tia euestigio Prospergus cum Suevis pedibus Italiam petit, Cæsariscæ partes egregie tuerit.		
		Hugo Episcopus cū suis Canonicis, relicta Cō- stantia leues & ciuiles ob causas, ultro Metzpur- gum ac Vberlinga proficiuntur, unde ille in anu- quam ciuitatē redditus haud facilime speratur.		
6726	4	Ferdinandus Archidux Aultria, electus Bohe- morum rex, uiceclimo quarto mensis Februarii die, ab Olomucensi Praesule maximis ceremo- nijs Prague cum uxore coronatur.	8	1527
		Vehementissimus quidam ab Oriente uentus, tantum tamq; diruim cicadarum in Polonia re- gnum conicit agmen, ut hominibus & bruis prabis periclitandum fuerit.		
		Dux Urbinas uaria apud Italos pro parte Ponti- ficiis, aduersus Cæsarem, Venetorum confilio machinatur.		
		Romania urbs ab exercitu Caroli Imp. sexta die Mañ ex improviso capit, usatatur, & in deci- mum quintum diem usque miserabiliter diripi- tur. Pôt. ipse in Mole Adriani obfelliùs, post plu- rimas illusiones, cū aliquot Cardinalibus & Epi- scopis in manus Germanorum Hispanorum ca- sele totum dedere coactus est: Verum mitilis- mus Cæsar, qui uincere quidem nouerat, uti au- tem uictoria nesciebat, mox Pontificem liberta- ti primitu donari iufuit.		
		Poloniâ Tartarorum Bathoris Cam filio info-		

Ee kitam

GERMANI CIVIS DAM

Anni mundi.	Anni Pont.		Anni Imperat.	Anni Salutis.
		litam crudelissimorum hominum eductam fre- quentiam, regionem ipsorum depopularem, in- fests signis partim adoruntur & cedunt, partim fugant & capiunt.		
		Rex Ferdinandus belicas copias ad recuperan- dum haereditatem suum regnum, quod illi ui loan. Zepulienlis comes & praefectus provincialis Transylvanian fauore incolarum præparuerat, Budâ prævalide ducit, ubi peractis comitis rex Vngariorum deligitur, & paulo post apud Albâ re- galem mense Octobri sacro & ad eiusmodi pom- pa peculiariter destinato diademe redimitur. Cazymirus Brädenburgenlis Marchio, dux exercitus eius primarius, dysenteria in hac expe- ditione ditem extrellum clausit. Horribile astrum apud Vuelstriam Mediomatri- ces & Treuiros uisum est.		
		Albertus grandis magister Teuthonicorum mi- litum, ex familia Marchionum Brandenburgen- ium, ducta Polonorum regis filia, dux Pruliæ fa- ctus est.		
		Cives Constantientes, Tigurinis & Bernensi- bus præcipuis Heluetiorum pagis, mense De- cembri confoederantur.		
6727	6	Henricus dux Brunswicensis mille selectissimos equites maiore ex parte Cataphractos, & Mar- cus Plittacus ab Emps nobilissimos quoq; pe- dites, ex mandato Imp. sui, In Italiam aduersus Venetos Laudam eduxerunt: Peñtili tamen mor- bo quadam, una cum commeatus penuria, fati- gati, omnino re infecta Germaniam paucissi- mis comitibus redierunt.	1528	
		Bernæ Vocontiorum disputatione publica, cõtra essentiælē corporis Christi presentiam in Eu- charistia ac de tollēdis ex ecclesia tum altaribus, tum simulachris habita est.		
		Galli Venetorum auxilio Neapolim uehemeni- ti ac fortissima obſidione ad defectionem sollici- tarunt. Germani uero & qui in præſidio illic erant Hispani, dum mense Iulio hostes epidemia presi, autem quoq; pro more uitarent, facta eru- ptione palantes incautosq; adinternitionem fe- re usq; trucidauerunt.		

Pen

CHRONICON.

C H R O N I C O N .			
Ann.	Ann.	Ann.	Ann.
mundi.	Pont.	Imperat.	Salutis
	Per totam fermē superiorem Germaniam, in- gens grande arboribus, vineis & frumento da- mnum dedit maximum.		
	Philipus Hellorum princeps, expeditionem in Episcopos Moguntinum, Heribopolensem, Bambergensem, & reliquos ipsorum compli- ces parat: Nam postquam ingentē pecuniae ex- torillectu[m], sequenti anno cum confederatis Sueuſa, facta utinque pace facile complanari paffus est. Fame plurimi mortales hoc anno apud Intu- bres & in Venetorum regione perierunt. Dux Geldria, dum occupata Hollandia, epi- scopum Traiectensem diu iam debellasset, tan- dem uicta uice armis propulsatus, concordiam cum Episcopo inuit.		
	Proceres comitatus Tyrolensis, cum quinq[ue] an- tiquitoribus Heluetiorum pagis conspirantes, causa fuerunt ut confederati superiorum Rhe- torum, Abbatem S. Lucij Curiae capite plecherent. Propre Effelingus Necari mortuum naū est, infans uno capite, quatuor aures, quatuor bra- chia, quatuor item crura, pedesq[ue] ac duplice manu habens.		
6728. 6	Comitia regni Germanici apud Spirā celeb[er]ta. tur, de rebus fidel[iter] & stratagemate contra Turcas. Pluviotissima aestas hoc anno & teret omnia nascentia miserè pafsim pellundedit, & pestilē tem ephemera[m] (quam uulgus sudorem An- glicum uocauit) toti Germaniae prius incognita peperit. Rhodienses milites S. Ioan. Baptista, auxilio Carolim[pi] v. Melitam insulam Saracenis sub- finem luli eripiunt. Tigurini & Bernenses contra Lucernanos & quatuor antiquissimos Heluetiorū pagos bel- lum mouent, quod reliqui tamen ipsorum con- federati una cum Argentoracientium legatis, numerata pecunia, compofuerunt	1529	
	Carolus v. Cæsar, solvens ab Hispanis, ingen- ti classe Geniam mense Augusto appulit: ubi Veneti concordiam multo auro ab ipso eme- runt, ac rex Gallie intercedente affinitate, filios suos oblidies una cū pace pacta, ab eodem Im- peratore impetravit.		

Ee z Soley

GERMANI CIVIS DĀM

	Annī mundi.	Annī Pont.	Annī Imperat.	Annī Salutis
Soleymannus Turcarum magnus Cæsar, nutu Ioan. Vuayuodæ, potentissimum exercitū haud modico damno in Vngariam ducit, & capta ite rum Buda, alijsq; oppidis, Austriam infelixissimè intrat, Viennam urbem dirissimè invadit, uigini ti quatuor dies incredibili oppugnatione obli det, ac ad Eneum usq; cuncta hostiliter diruit & prosternit, re tamen infecta, tandem graui suo rum iactura ignominiole Viennam, Germanici Imperi stipendijs uititacq; accerrime defensam, deferuit & aufugit.				
Principiti Lutherani & Zuingiani dogmatis, Marburgum comite prouinciali Hessorum D. Philippo conuocati, in alijs Christiana fidei ar ticulis fat bene, in Sacramento uero negoio mi nus conuenire potuerunt.				
Franciscus Sforza, præter mentum, liberalitate Caroli Imp. in Mediolanensem restituuit ducatum.				
Imp. Carolus inuictus cum Pontif. Rom. fratre Ferdinando, Gallorum, Anglieq; regibus, Sa baudienium, Mediolan., Montisferati. Man tuæq; principibus, simul & cum rebus publicis Senenium, Genuelium, Lucanorū, &c. foedus sanctissimum, Bononiæ mense Decembri inicit.				
Per idem tempus & Argentoracenses Tiguri nis, Bernensisbus ac Basiliensisbus ecedere iun guntur.				
Carolus v. imp. Augustus, uiceclimo, quarto mē sis Februarij (quo & natus est) die, eiusmodi pō pa, celebritate ac festo, nulla tamen ferè Germa nicorum principum præsentia, à Clemente VII.	67297		1530	
Pont. coronatus est Bononiæ quali nemo hacce nus Cæsarum constituit unquam.				
Mox relicta Italia Cæsar Carolus Germaniam ingreditur.				
Iudeis per totam fermē Europam, Africamq; ne scio quæ spes Melsie sui affulsi, adeo ut ruffo rum Iudeorum (quos Magog in Capisj monti bus inclusum uocant) prædilio non modo ter ram sanctam à gentibus se recepturos, sed & re gnum Israel restitutum iri iam plurimorum qui dem fecelli, uerum uano succellu adseruerint.				

Celeberrima

CHRONICON.

	Annī mundi.	Annī Pont.	Annī Imperat.	Annī Salutis
Celeberrima Cæsar Auguste Vindelicorum co mitia peragit, ubi post uarias Episcoporum & Cardinalis Campeggi de negotio fidei consulta tiones, Saxonie Ducis, ac Iuorū assclarū (q; uos Lutheranos nominant) confessio audita primō est; Deinde quatuor imperiales ciuitates Argen toracencti uidelicet, Cöllstantia, Lindauum & Memminga suæ sacramentarie rei rationē quo que priuatim reddiderunt: Tandem factis maxi mis sumptibus, conuentus hic, à toto Christia norum expeditus orbe, nullum certum aucto rum finem, odio plus quam fatali quorundam, à pio Imperatore fortius potuit.				
Sub æstatem huius anni Buda à regis Ferdinan di exercitu capit, mox tamen à rege Ioanne, Vuayuoda dicto, recipitur, atq; ita utrinq; duo il li pro regno Vngariæ in annum uspue lequen tem, & ea amplius, diuerso Marte digladiantur.				
Ioannes Stoeplerinus luisingenlis, mathematicus & Astronomus acutissimus, Tübingæ octo genarius fato naturali concessit.				
Florentius Heturig florentissima urbs, ob nefcio quas in Medicum familiam iniurias, plus minus undecim mēibus a pontificijs Cefarianis, ob seffa copijs, ad extreum dum nullis conditio nibus ab Imp. reciperetur, armis & fame expu gnata, sepe Papa non leui ciuium libertatisq; ia ctura, dedere coacta est.				
In hac expeditione Princeps Auracensis à Pila nis, Florentinorum socijs, interemptus est.				
Die octavo Octobris hora undecima noctis, fluuius Tybris subito excrescens, non modico damno Romanu submergit.				
Antonius dux Sabaudia (quem nuper admo dum ab affine suo Cæsare regem creatum multi prædicant) Genouenam ad lacum Lemānum, quibusdam, ut fertur, artibus in suum ius pertra here diu ante uisus, nunc implente Episcopo eius loci, politis castris urbem circumuallat: at Heluetiorum quorundam auxilio in ditionem suum irrumpente, liberam eam dux dimilit.				
Die quinto Nouembris Seelandia & Hollan die				